

ЗАТВЕРДЖУЮ

ректор Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця

Володимир

ПОНОМАРЕНКО

_____ 2024 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Чуркіна Андрія Олександровича
«Формування соціально-економічної мотивації управлінської діяльності»,
яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі
спеціальності 051 «Економіка»**

Публічна презентація наукових результатів дисертації Чуркіна Андрія Олександровича «Формування соціально-економічної мотивації управлінської діяльності» та її обговорення відбулися 10 грудня 2024 р. на розширеному засіданні кафедри соціальної економіки. У результаті проведеної презентації та обговорення дисертації експерти у складі к.е.н., доцента Мішиної С.В., к.е.н., доцента Іванісова О.В. та присутні на засіданні кафедри дійшли таких висновків.

1. Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а саме вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, а саме:

щодо пунктів 6 і 7 – дисертація подана у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконана державною мовою, є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогами структуру: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі економіки праці та управління персоналом.

1. Дисертація виконана на актуальну тему. Дисертація виконана на актуальну тему «Формування соціально-економічної мотивації управлінської діяльності». Вирішення завдання підвищення соціально-економічної мотивації управлінської діяльності є критично важливим для досягнення стратегічних цілей організацій, забезпечення їхньої стійкості та конкурентоспроможності в умовах постійних змін. Ефективна мотиваційна система дозволяє не лише покращити управлінську ефективність, але й сприяє гармонізації інтересів працівників, організацій і суспільства в цілому. На ефективність соціально-економічної мотивації управлінської діяльності впливають численні чинники внутрішнього та динамічного зовнішнього середовища, які вимагають дослідження. Саме тому необхідність узагальнення та розвитку теоретичних положень, розроблення методичних підходів та практичних рекомендацій щодо формування соціально-економічної мотивації управлінської діяльності актуалізує тему дисертації, виконаної Чуркіним А.О.

Актуальність роботи підтверджується також її зв'язком з науковими дослідженнями Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, а саме: 1) з науково-дослідною темою «Формування мотиваційного механізму у стимулюванні управлінського персоналу на підприємстві» (номер державної реєстрації 0123U102076), де здобувачем виконано розділ 2 «Методичні рекомендації щодо удосконалення системи мотивації управлінського персоналу ПАТ «Харківенергозбут»; 2) з науково-дослідною темою «Науково-методичне забезпечення управлінської діяльності в умовах кризового та воєнного стану» (номер державної реєстрації 0122U201259), де здобувачем виконано розділ 3 «Напрями підвищення ефективності управлінської діяльності в умовах воєнного стану» (авторський внесок 50 %); 3) з науково-дослідною темою «Соціально-економічні аспекти управління персоналом в умовах загроз людському розвитку» (номер державної реєстрації 0123U103881), де здобувачем виконано розділ 6 «Методичні рекомендації щодо забезпечення розвитку управлінського персоналу» (авторський внесок 50 %).

2. Результати дослідження дисертанта мають наукову новизну.

Наукова новизна результатів, отриманих особисто автором, полягає у такому:

удосконалено:

модель соціально-економічної мотивації управлінської діяльності, що, на відміну від існуючих, побудована з урахуванням вимог змістовних, процесних теорій мотивації та теорій «поля», яка поєднує через управлінську діяльність такі елементи, як соціально-економічні потреби, інтереси, цілі підприємства й персоналу, закономірності та принципи, форми мотивації, методи, засоби мотиваційного впливу, що дозволяє гармонізувати цілі підприємства та управлінського персоналу;

класифікацію форм мотивації персоналу шляхом уведення нових ознак, а саме: об'єкт впливу (мотивація керівників, спеціалістів, службовців і робітників); орієнтація на задоволення існуючих чи нових, актуалізованих управлінським впливом потреб (мотивація фактична та перспективна), що дозволило забезпечити необхідні зміни потреб, інтересів, цілей управлінського персоналу та визначити напрями розвитку його мотивації;

соціальну технологію визначення резервів мотивації управлінської діяльності персоналу, котра являє собою послідовність етапів, для кожного з яких визначено процедури, методи та інструменти збору, обробки даних про ключові чинники мотиваційного впливу на управлінський персонал, що, на відміну від існуючих, дозволяє визначити пріоритетність уведення в дію виявлених резервів для прийняття рішень щодо стимулювання управлінської діяльності персоналу;

одержали подальший розвиток:

понятійно-категоріальний базис мотивації за рахунок введення понять «мотиваційне середовище» та «мотиваційний клімат», та обґрунтування їх сутності та взаємозв'язку та уточнення поняття «соціально-економічна мотивація управлінської діяльності персоналу», яке, на відміну від існуючих поглядів, запропоновано розглядати як складну гнучку систему форм мотивації, методів і засобів мотиваційного впливу, що функціонує на основі закономірностей і принципів мотивації, а її головним призначенням є гармонізація та досягнення цілей підприємства й управлінського персоналу, що дозволило удосконалити модель мотивації управлінської діяльності персоналу та процедуру її формування;

підхід до діагностики мотивації управлінської діяльності персоналу, з виокремленням етапів (діагностика зовнішнього мотиваційного середовища; діагностика мотиваційного клімату та особливостей мотивації управлінської діяльності персоналу), обґрунтованих методів (PEST-аналізу та анкетування) та очікуваних результатів, які базуються на принципах змістовних, процесних та теорій «поля», що дозволило подолати їх обмеженість, посилити переваги та отримати більш повну інформацію про мотивацію управлінської діяльності та чинники її формування;

підхід до оцінки результативності мотивації управлінської діяльності персоналу відмінністю якого є використання критерію досягнення гармонії цілей підприємства й управлінського персоналу, його реалізація дозволяє здійснювати моніторинг за обмеженою кількістю показників, які обирає керівництво залежно від пріоритетних цілей, та розробляти стратегії поведінки для виходу з сектору матриці якісної оцінки результативності мотивації, чи збереження своїх позицій у ньому.

3. Розробки дисертанта мають практичну цінність, що підтверджується їх упровадженням у діяльність вітчизняних підприємств, а

саме: запропонований методичний підхід до діагностики мотивації управлінського персоналу, технологія визначення резервів мотиваційного впливу на управлінську діяльність було впроваджено у діяльність ТОВ «Миколаївська електропостачальна компанія» (довідка № 03-08/1907 від 09.09.2024), ПАТ «Харківенергозбут» (довідка № 05/5429 від 10.09.2024). Окремі теоретичні і практичні результати дисертаційної роботи також було впроваджено в навчальний процес на кафедрі соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця при викладанні дисциплін «Управління командами», «Основи самоменеджменту та лідерства», «Управління персоналом» для підготовки здобувачів за спеціальністю 051 Економіка та 232 Соціальне забезпечення (довідка № 24/86-09-61 від 06.09.2024).

4. Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв'язування завдань дослідження.

5. Структура й обсяг дисертації відповідають вимогам виконаної освітньо-наукової програми. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації – 271 сторінка (11,25 авт. арк.). Дисертація містить 42 таблиці (з них 9 таблиць займають 7 повних сторінок); 34 рисунки (з них 4 рисунки займають 1 повну сторінку); список використаних джерел з 283 найменувань – на 29 сторінках; 9 додатків – на 40 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 185 сторінки (7,7 авт. арк.).

6. Всі наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою, отже вимоги пунктів 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44 виконані.

У відкритому друці за темою дисертації опубліковано 10 наукових праць загальним обсягом 3,87 ум.-друк. арк., з них особисто здобувачеві належить 1,88 ум.-друк. арк. Структура наукових праць за темою дисертації: 1 стаття у вітчизняному виданні, що реферується в Service Scopus, 1 стаття у міжнародному виданні, яке включено до міжнародної наукометричної бази Web of Science; 3 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 5 публікацій за матеріалами конференцій.

В опублікованих працях здобувача повністю відображені сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їхня наукова новизна. Результати дослідження доповідались на 5 міжнародних науково-практичних конференціях. З огляду на це апробація результатів дисертаційної роботи є достатньою.

Публікації, що відтворюють наукові результати дисертації:

Наукова стаття у виданні, проіндексованому у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus):

1. Churkin A., Luhova V., Sotnikova Yu., Nazarov N. Technology of determining motivation reserves for managerial staff. *Economics of development*. 2022. №21 (1). P. 36–42. (SCOPUS). *Особистий внесок здобувача*: розроблено соціальну технологію визначення резервів мотивації управлінської діяльності персоналу

DOI: [https://doi.org/10.57111/econ.21\(1\).2022.36-42](https://doi.org/10.57111/econ.21(1).2022.36-42).

Посилання: <https://ecdev.com.ua/en/journals/t-21-1-2022/tyekhnologiya-viznachyennya-yezyerviv-motivatsiyi-upravlinskogo-pyersonalu>

2. Churkin A., Nazarova G., Sotnikova Y., Baliashny V. The essence and peculiarities of the implementation of the concept of flexicurity in Ukraine. *Apuntes Universitarios*. 2023. Vol.13. No.4. P. 88–98. (Web of Science). *Особистий внесок здобувача*: обґрунтовано вплив на мотивацію та трудову діяльність працівників запровадження гнучких форм зайнятості.

DOI: <https://doi.org/10.17162/au.v13i4.1490>.

Посилання: <https://apuntesuniversitarios.upeu.edu.pe/index.php/revapuntes/article/view/1490>.

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

3. Чуркін А. О., Лугова В. М. Напрями діагностики мотивації управлінського персоналу відповідно до сучасних теорій мотивації. *Бізнес Інформ*. 2022. №1. С. 390–397. (фахове видання категорії Б, Index Copernicus)

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-390-397>

Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-1_0-pages-390_397.pdf

4. Чуркін А.О. Оцінка результативності мотивації управлінського персоналу за критерієм гармонії. *Економіка та суспільство*. 2023 р. № 45 (фахове видання категорії Б, Index Copernicus).

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-99>

Посилання: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2006>

5. Чуркін А., Лугова В., Лебединська О. Формування системи винагородження як складової механізму мотивації персоналу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. (фахове видання категорії Б, Index Copernicus)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-31>

Посилання: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2320>

Публікації в інших виданнях та матеріалах конференцій:

6. Churkin A. Forms of motivation in management activity. *Science, theory and practice. Abstracts of IV International Scientific and Practical Conference*. (October 12-15, 2021, Tokyo, Japan). Tokyo, Japan. 2021. Pp. 50–54.

7. Чуркін А.О., Назарова Г.В. Еволюція поглядів вітчизняних і

зарубіжних вчених на мотивацію діяльності: сучасні теорії. *Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції*. (Запоріжжя, 10 листопада 2022 р.). Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. С. 250–252.

8. Чуркін А.О. Моніторинг ефективності мотивації персоналу підприємств. *Actual problems of modern science: Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference*. (January 31 – February 3, 2023, Boston, USA). Boston, USA. 2023. Pp. 191–193.

9. Чуркін А.О., Лугова В.М. Особливості мотивації управлінської діяльності персоналу. *Science and technology: problems, prospects and innovations. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference*. (September 1-3, 2023, Osaka, Japan). Osaka, Japan. 2023. Pp. 194–198.

10. Чуркін А.О., Лугова В.М., Назаров Н.К. Розвиток понятійного базису теорії мотивації персоналу. *XXXVII International scientific and practical conference Modern Problems of Science and Technology: Prospects for Further Development*. (September 4-6, 2024, Bergen, Norway). Bergen, Norway. 2024. Pp. 56-59

Апробація результатів дисертації. Основні положення і висновки, викладені в дисертації, доповідалися й одержали схвалення на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях:

Основні положення і висновки, викладені в дисертації, доповідалися й одержали схвалення на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях: «Science, theory and practice» (Японія, Токіо, 12–15 жовтня, 2021 р.); «Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку» (Запоріжжя, 10 листопада 2022 р.); «Actual problems of modern science» (США, Бостон, 31 січня – 3 лютого, 2023 р.); «Science and technology: problems, prospects and innovations» (Японія, Осака, 1-3 вересня, 2023); «Modern Problems of Science and Technology: Prospects for Further Development» (Норвегія, Берген, 4-6 вересня, 2024 р.).

7. **Дисертація «Формування соціально-економічної мотивації управлінської діяльності» Чуркіна А.О. виконана із дотриманням принципів академічної доброчесності.** Дисертаційна робота є самостійною науковою роботою, всі результати якої одержані автором особисто та знайшли відображення в наукових публікаціях. У роботах, опублікованих у співавторстві, використані тільки ті ідеї, положення та розрахунки, які є результатом особистих наукових пошуків. Внесок автора у колективні наукові роботи конкретизовано у списку опублікованих праць здобувача за темою дисертації, наведеному вище.

8. **Загальний висновок.** Дисертаційна робота Чуркіна Андрія Олександровича є завершеним кваліфікаційним науковим дослідженням, що має теоретичну та практичну цінність. У роботі представлено комплекс розробок, спрямованих на вдосконалення теоретичного та методичного

забезпечення формування соціально-психологічної мотивації управлінської діяльності. Результати проведених досліджень свідчать про високий рівень наукової компетентності Чуркіна Андрія Олександровича, демонструючи його здатність виконувати теоретичні та прикладні дослідження у сфері економіки на високому рівні. Автор дисертації досконало володіє методологією наукового пошуку та має широкий науковий кругозір.

Подана дисертаційна робота Чуркіна А.О. на тему «Формування соціально-економічної мотивації управлінської діяльності» відповідає спеціальності 051 – «Економіка», відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44..

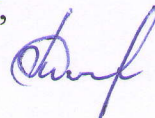
Автор роботи, Чуркін Андрій Олександрович, може бути представлений до публічного захисту у формі дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка».

9. Рішенням розширеного засідання кафедри соціальної економіки (протокол № 6 від 10.12.2024 р.) УХВАЛИЛИ:

9.1 Затвердити Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації дисертацію Чуркіна Андрія Олександровича на тему «Формування соціально-економічної мотивації управлінської діяльності», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка».

9.2 Рекомендувати дисертацію дисертацію Чуркіна А.О. на тему «Формування соціально-економічної мотивації управлінської діяльності» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді в галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка» після її утворення рішенням вченої ради ХНЕУ ім. С. Кузнеця та введення в дію відповідного наказу.

Експерт за дисертацією,
доцент кафедри соціальної економіки,
к. е. н, доцент

Світлана МІШИНА

Експерт за дисертацією,
доцент кафедри соціальної економіки,
к. е. н, доцент

Олег ІВАНІСОВ